

אתמול והיום – עיתונות ילדים היסטורית

דף עבודה לתלמידים לקראת יום העצמאות

פתיח למורה

<p>תיאור</p> <p>פעילות זו מלווה מאגר של עיתוני ילדים מן המחצית הראשונה של המאה העשרים שנמצא באוסף העיתונות העברית של הספרייה הלאומית. לקראת יום העצמאות אנו מגישים פעילויות שמציגות את חיי הילדים בתקופת קום המדינה כפי שהם באים לידי ביטוי בעיתונות הילדים מתקופה זו.</p> <p>בדף העבודה ייחשפו התלמידים לכתבה מעיתון ילדים משנת 1951. באמצעות התבוננות מדוקדקת בשער העיתון ובכתבה יערכו התלמידים היכרות עם הלכי רוח, אידיאולוגיות ומגמות בתקופת קום המדינה. כמו-כן יערכו התלמידים השוואה בין תקופת קום המדינה לתקופתנו בתחום שיבחרו.</p>	
<p>יעדים</p> <ul style="list-style-type: none"> • לערוך היכרות ראשונית עם תקופת קום המדינה באמצעות מקור ראשוני מהתקופה • לעמוד על הבדלים בין תקופות היסטוריות שונות מראשית החלוציות הציונית ועד זמננו • לפתח יכולת קריאה וניתוח של מקור ראשוני 	
<p>קהל יעד</p> <p>תלמידי כיתות ה'–ו'</p>	
<p>אורך</p> <p>1–2 שיעורים.</p>	
<p>רקע נדרש</p> <p>על המורה לספק לתלמידים רקע היסטורי בסיסי על הקמת המדינה ושנותיה הראשונות.</p> <p>אפשר למצוא מידע בסיסי בנושא באתרים אלה:</p> <p>הקמת המדינה ושנותיה הראשונות – מתוך הספרייה הוירטואלית של מט"ח</p> <p>הקמת מדינת ישראל על ציר הזמן – מתוך אנציקלופדיית Ynet</p> <p>בנוסף, כדי שהתלמידים יוכלו להבין את הכתבה, יש להסביר בקצרה על ראשית הציונות ועל תנועת ביל"ו.</p>	

אתמול והיום – עיתונות ילדים היסטורית

דף עבודה לתלמידים לקראת יום העצמאות

האם אתם קוראים עיתוני ילדים ונוער?
גם בתקופת קום המדינה יצאו לאור עיתוני ילדים רבים ומגוונים.
דרך קריאה בעיתוני הילדים מתקופת קום המדינה אפשר להכיר את מציאות חייהם של
הילדים שגדלו בתקופה זו, ילדים שהם כיום הם בגיל הסבים והסבתות שלכם!

“הארץ שלנו” היה שבועון הילדים של עיתון “הארץ”, המוכר וקיים גם בימינו. השבועון יצא
לאור בשנים 1951–1985.

שער גיליון “הארץ שלנו” שיצא לאור ביום העצמאות תשי"א – 1951

הידעת?

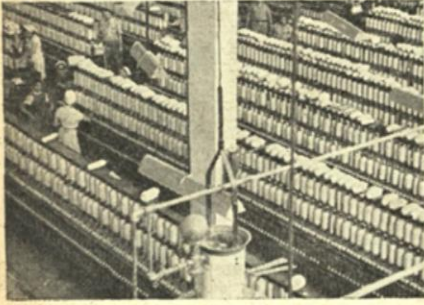
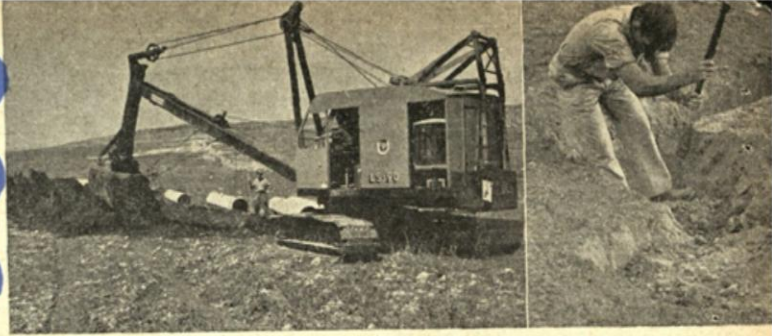
בתקופת קום המדינה לא היו בארץ שידורי טלוויזיה וגם לא היו מחשבים, כך שעיתוני הילדים והרדיו היו המקור העיקרי של הילדים בארץ למידע, לתרבות ולבידור.

בגיליון “הארץ שלנו” שיצא לכבוד יום העצמאות השלישי של מדינת ישראל, התפרסמה כתבה שכותרתה “אתמול והיום”.
קראו את הכתבה המופיעה בעמוד הבא, התבוננו בתמונות וענו על השאלות המופיעות
לאחר הכתבה.

אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל

תהליך עצמאותנו החל בימי הבילויים, לפני כשבעים שנה. שלוש שנות העצמאות המדינית הן גולת הכותרת למאמצי שלשה דורות.

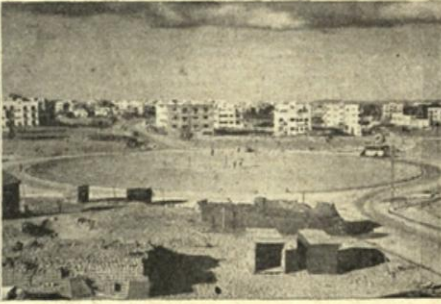
בְּשָׂרָה מן תסודית לנדסור
היא הדרך שמימי בילו
עד לעצמאותנו

מעל-העץ-עד לבית
החלשת הקודש ביותר
לארץ ביישראל.

בַּתְּעֻשָׂה

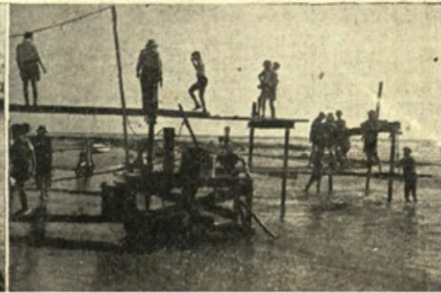
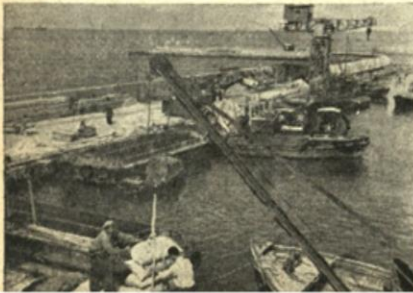

דינה נאָה וכלים נאים לע-
מת-האקל שבימי ההתקלה
בַּקְבוּץ

קשש זמנה, רצון ודבקות -
יהיה גם החוליסוד איתן,
עליו מוקמת עיר: כפר דו-
ונגף לפני טו שנים והיום

בְּעִיר

ממזח-העץ של שנת 1936 -
עד למקנה השפמלי הנמל
פל-אביב

בַּתְּעֻבּוּרָה

עֵינֵינוּ בְּסִפְרֵיהֶם הָאֵמוּנָה

הספרייה הלאומית בע"מ (חל"צ), מחלקת חינוך
קרית אדמונד י. ספריא, גבעת רם, ת"ד 39105 ירושלים 91390, טל: 02-6584651, פקס: 02-6511771

שאלות

1. התבוננו בשער העיתון, קראו את הכתבה, והשלימו את הקטע הבא בעזרת מחסן המילים:

הכתבה מופיעה בעיתון ילדים משנת _____. העיתון יצא לאור לרגל יום העצמאות _____ של מדינת ישראל. הכתבה משווה בין המציאות בזמן שנכתבה לבין המציאות בתקופת _____, כ- _____ שנה קודם לכן.

(מחסן מילים: השלישי, הבילויים, 70, 1951)

2. קראו שוב את המשפט הראשון בכתבה: "תהליך עצמאותנו החל בימי הבילויים לפני כשבועים שנה". מי היו 'הבילויים'? חפשו באינטרנט מידע על תנועת ביל"ז וכתבו עליה בשני משפטים:

3. בכתבה יש מספר מילים וביטויים קשים. מתחו קו בין המילה לבין פירושה:

• נול עץ	• התנועה של כלי רכב בדרכים
• טוריה	• שיא, החלק המרשים ביותר
• איתן	• כלי עבודה חקלאי, סוג של מעדר
• תעבורה	• מכונה המשמשת לייצור אריגים
• גולת הכותרת	• חזק

האם יש בכתבה מילים נוספות שאינכם מבינים? תוכלו להיעזר במילון רגיל או במילון מקוון בכתובת זו: <http://www.ravmilim.co.il>.

4. באילו תחומים עורכת הכתבה השוואה בין תקופת הבילויים לבין תקופת קום המדינה?

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____
- ד. _____
- ה. _____

5. הטבלה הבאה משווה בין תקופת הבילויים לתקופת קום המדינה. מלאו את הטבלה לפי התמונות והטקסט המופיעים בכתבה, במילים שלכם. תוכלו להיעזר בדוגמה המופיעה בשורה הראשונה בטבלה.

תחום	תקופת הבילויים	תקופת קום המדינה
חקלאות	עבודת האדמה נעשית ביד ובכלים פשוטים כגון טוריה.	התפתחויות טכנולוגיות כגון הדחפור מסייעות לחקלאות.
תעשייה		
קיבוץ		
עיר		
תעבורה		

6. לפי הכתבה, מהו התיאור המתאים לשינוי שחל בין תקופת הבילויים לבין תקופת קום המדינה? סמנו את התשובה הנכונה.

- נסיגה
- התפתחות
- עמידה במקום

7. מדוע לדעתכם בחרו יוצרי הכתבה להשוות בין תקופת קום המדינה לבין תקופת ראשית החלוציות?

8. האם לדעתכם כל ההתפתחויות המוצגות בכתבה הן חיוביות? נמקו.

9. השוו בין המציאות בתקופת קום המדינה, לפני כ-60 שנה, לבין המציאות בימינו. בחרו באחד התחומים שהופיעו בכתבה, חפשו עליו מידע באינטרנט, והציגו את השינויים בטבלה:

תחום	תקופת קום המדינה	שנות האלפיים

10. בתחום שבחרתם, באיזו תקופה התרחש השינוי הגדול ביותר? סמנו את התשובה הנכונה.

- השינוי הגדול ביותר התרחש מתקופת ראשית הציונות ועד לקום המדינה
- השינוי הגדול ביותר התרחש מתקופת קום המדינה ועד ימינו

11. בתחום שבחרתם, האם לדעתכם השינוי שחל מתקופת קום המדינה עד לימינו הוא שלילי או חיובי? הסבירו ונמקו.

